

1968

פרוטוקול מס' 136/ב

מישיבת ועדת הכספים מיום ה', כ"ו בתמוז תשי"ז
(25.7.57), בשעה 10.15.

=====

<u>נכח:</u>	<u>חברי הוועדה:</u>	י. גורי - היו"ר
		ס. חזני
		י. בדר
		א. הרצפלד
		י. קרגמן
		י. אפרתי
		ז. סוזאייב

<u>מוזמנים:</u>	מר לוי - מנהל רשות הפיתוח
	מר זגבי - מטעם משרד האוצר
	מר הניג - היועץ המשפטי למשרד האוצר

<u>סדר-היום:</u>	1. תקציב רשות הפיתוח לשנת 1957/58
	2. דו"ח מס' 7 של מבקר המדינה על מערכת הבטחון
	3. איטור ערבות המדינה לאגרות חוב של קרן היטוד

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה.

אנחנו עוברים לסעיף 20:

רכישה, פיתוח ומכירת נכסים

י. בדר: רכישה בדרך-כלל קשורה בהוצאה ולא בהכנסה.

מר לוי: הכוונה היא להכנסה מרכישה; היינו על-ידי זה שרוכשים נכסים ומפתחים אותם מקבלים הכנסה.

י. בדר: בסעיף זה אני מציע למחוק את המלה "רכישה".

ההצעה: כנ"ל - בתקבלה

י. בדר: ברצוני לשאול כמה שאלות: (א) מהו מצב החשבונות בין הקק"ל לבין רשות הפיתוח? האם 4 מיליון הל"י שאתם מקווים לקבל מקק"ל כלולים בתקציבה? האם קק"ל שילמה לפני שנה את מה שהיתה צריכה לשלם?

(ב) לסעיף "בניה עבור מכירת פרדסים": מטי תגבו? האם יש מכירות חדשות? אם כן - מה המחירים? היתה טענה שמכרתם בפ"ת בשליש המחיר, והיה לדבר אופי פוליטי-קואליציוני. על כך דובר בוועדת הכלכלה.

ג) לסעיף "מכירת עודפי ציוד": באיזה ציוד מדובר? האם זה ציוד של האפוטרופוס או ציוד חדש? מה קרה עם כל הטכונות היפות בבית-דגון שהשתתפתי אישית בכיבושן?

ד) לסעיף "מכירת קרקעות בערים": מבין לכם הבטחון שתשיגו השנה 8 מיליון ל"י יותר מאשר בשנה שעברה? אני מבין שעד עכשיו לא מכרתם שום דבר מפני שלא היתה לכם רשות למכור. האם תמכרו את כל הקרקעות האלה מאוגוסט עד מרס 1958?

ס. חזני:

שאלתי הראשונה היא ביחס להחכרת קרקעות לשיכונים. אני רוצה לחזור על טענה שנשמעת מפי האנשים שלנו העוסקים בשיכון. הייתי רוצה פעם למצות את הדבב. האם נכון הדבר שרשות הפיתוח איננה חופשית בפעולותיה אלא היא כפופה למטרד העבודה ביחס להחכרת קרקעות לשיכונים? האם נכון הדבר שיש אפליית בין חברות שיכון שונות בהחכרת הקרקעות?

כידוע מוקצים בישובים החדשים מגרסים לצורך הקמת בניני ציבור טובים. ניקח לדוגמה קריית-טמון או מקום דומה. המגרסים הם להלכה בידי רשות הפיתוח, אבל למעשה כפי שאומרים הם בידי איש המקום שאינו כפוף לרשות הפיתוח, שהוא מזכיר המועצה או מזכיר מועצת הפועלים, הוא למעשה בעלם של המגרסים האלה. מי שמוצא חן בעיניו מקבל מגרש ומי שאינו מוצא חן בעיניו אינו מקבל מגרש. ידועים לי כמה מקרים שלא רק גופים ציבוריים אלא מוסדות ממסלה הרוצים להסיג מגרש לצורך מטלכתי מתקשים בהשגתו. מטרד הדתות, למשל, זה שנתיים-שלוש נאבק על קבלת מגרש לצורך איזה מועדון והוא אינו מצליח להסיג את המגרש.

גם לבתי-הספר טענה; הטענה היא שבית-ספר מטלכתי זוכה במגרש במרכז המקום ואילו בית-הספר המטלכתי-דתי אם הוא זוכה במגרש הרי זהו מגרש בפרברי המקום. האפליה יכולה להיות כפולה; או שבכלל לא מקבלים מגרש ואם מקבלים - הוא באיזה מקום מתחת להרי החושך, בטעה טגורם אחר מקבל בקלות את המגרש.

הי"ר י. גורי:

יותר מסאלה יש לי מסאלה: הייתי רוצה שכל הפרק הזה - רכישה, פיתוח ומכירת נכסים - יחולק לשלושה פרקים: א) החכרות; ב) מכירות; ג) הכנסות מקק"ל. סעיף החכרות שייך לקטגוריה של טיפול והחזקת נכסים כל עוד לא מזכרים אותם, הייתי רוצה לרכז את הטיפול בנכסים אלה ולדעת אחוז ההוצאות של כל חלק בהחזקה. כל מה שנוגע למכירות צריך להיות בסעיף נפרד: מכירת עודפי ציוד, מכירות באזורי תעשייה, מכירת קרקעות בערים, מכירת דירות ובתי-עסק, מכירת טכונות טים וכו'.

סקול כנגד זה יש הוצאות, אם אלה הוצאות של פיתוח, או בקטר עם הטכירה, או בקטר עם רכישה, כך יהיה ברור - הכנסות לחוד והוצאות לחוד. אז אפשר להעביר אחוז מסויים של הוצאות לפרק זה, היות ולא תמיד אפשר לחלק את האדמיניסטרציה.

אשר לסעיף השלישי, הכנסות מקק"ל - קרן וריבית, אני טייחד הכנסות אלה לחוד מפני שזו לא החכרה.

הייתי רוצה לדעת מהי תגובת מנהל רשות הפיתוח לגישה שלי.

א. בהיר:

א) מהי החוכנית בקטר למכירת קרקעות בערים אשר צריכה להכניס 9 מיליון ל"י?
ב) מדוע ההכנסה מהחכרת קרקעות לשיכונים תהיה השנה במיליון ל"י יותר גדולה מאשר בשנה שעברה?

עד כמה שידוע לי יש לרשות הפיתוח אדמות בסביבת כיכר הטרינה בתל-אביב, במקום זה עיריית תל-אביב עמדה לעשות פרצלציה ותיכנון. האם התיכנון נסתיים כבר? האם רשות הפיתוח טוחרת עם קרקעות, ואם כן - לטי היא טוחרת ובאיזה מכירים? זהו עכשיו טוח הפיתוח של תל-אביב ואדבר גלויות: אני שומע על ענין זה כל טיניד ברי רכילות, ואני רוצה לדעת מי מנהל את הענין הזה. אני רוצה לראות מפה של הסביבה, אני רוצה לדעת איזה אדמות נמצאות ברשות רשות הפיתוח, מה היא סכרה, מה העיריה לקחה לצרכי הפיתוח שלה ומה עומד לטכירה.

כמו-כן ברצוני לדעת מה בקשר עם האדמות בעיר העתיקה ההרוסה בחיפה. שמעתי שמקיימים חברה לפיתוח.

ס. חזני: מהי טידת התיאום בין רשות הפיתוח והקק"ל ביחס לאדמות לסיכון? באיזה מקרים רשות הפיתוח מעמידה את הטוח לרשות הסיכון ובאיזה מקרה - הקק"ל? האם יש בענין זה טגע ותיאום?

א. בהיר: מהי הפרוצדורה של הסכירה? מהו הבסיס של הסכירה? איך אתם חושבים להבטיח לרשות הפיתוח, או לאיזה טוסד מסלתי לעתיד לבוא, ליהנות מעליית הרבטה?

סר לוי: מה"כ חזני עורר את הטאלה של החכרת קרקעות לסיכון ומה"כ בהיר שאל על הגדלת ההכנסה בסעיף זה. אגף הסיכון, לצורך ביצוע טפעל החסכון לבנין איתר טטחים כדי למעלה ס-6,500 דונם בעיקר באזור תל-אביב. הטטחים האלה יהיו דרוטים לאגף הסיכון למילוי המבצע הזה, לא לשנה אחת אלא לסנים אחדות. טתוך כך טתוך חדשים אחדים אותר טטח כל-כך גדול גדלה ההכנסה בלמעלה סטיליון ל"י. הסיכום הכללי עם אגף הסיכון הוא שהטטח שאותר לצורך סיכון הוצא טרשותה של רשות הפיתוח ואין רשות הפיתוח יכולה לטכור אותו. טטח זה הוערך על-ידי מעריך מסלתי, יש עכשיו זעיה של טתן הנחה כללית לאגף הסיכון, אבל עדיין דנים על טידת ההנחה. ההסכם העקרוני הוא שאגף הסיכון - טיד לאחר שהטטח אותר לצרכי סיכון ולאחר טאיתור זה טתאטר על-ידי ועדת הטררים לעניני כלכלה - חייב לזכות את רשות הפיתוח בטליס טערך הקרקע במטלום חד-פעמי, ואחר-כך עליו לשלם 4% לשנה טטני השליס הנותרים כדמי החכרה שנתיים. לפי הסיכום 4% אלה יתחילו לשלם טיד עם גטר הבניה, היינו מטלום זה יוטל על הדייר.

א. בהיר: כמה עולה יחידת קרקע בתל-אביב, טול רמת-אביב למטל?

סר לוי: אינני יודע בדיוק מה המחיר, אבל אם המחיר הוא 3,000 ל"י לדונם בערך, ועל דונם אחד אפטר להקים 4 או 5 יחידות דיור, פירוש הדבר שהקרקע לכל יחידת דיור שווה כ-600 ל"י. שליס, כלומר 200 ל"י, מקבלת רשות הפיתוח טיד עם איתור הטטח, ואחר-כך עוד 16 ל"י לשנה - 4% על שני השליס הנותרים.

א. בהיר: מהו ההסדר לגבי מי טטילים את כל הטכום של 600 ל"י?

סר לוי: הוא מטלם איזה טכום נוטינלי, למטל לירה לשנה.

א. בהיר: אני רוצה לטאול את ועדת הכספים האם היא חושבת שסידור זה נכון, כלומר בלי להתחשב עם ערך הקרקע בעתיד לקבוע עכשיו את ערכה?

לפי החוזה של הקק"ל יש אפשרות לחזור על הערכת הקרקע כעבור כמה שנים.

ס. חזני:

אם שולמה כל התמורה אין אפשרות לחזור על הערכה חדשה. אם לא שולמה כל התמורה -

טר לוי:

יש הערכה מחודשת אחת לשבע שנים.

המשתכן חוזר את הקרקע ל-49 שנים עם זכות לחדש את החכירה וזכות זו עוברת בירושה. הוא משלם דמי חכירה לא על כל הקרקע אלא על שני-שליש מערכה, מפני שאת השליש האחד הוא שילם בטווח 4% על שני השליש משתלמים בטווח 7 השנים הראשונות לפי הערך שנקבע בעת הרכישה, לאחר שפעריכים את הקרקע מחדש משלם המשתכן לפי ההערכה החדשה. אם אדם ישלם את כל הערך בבת-אחת ברור שבעוד 7 שנים לא תהיה הערכה חדשה של מגרשו.

מהו ההבדל במחיר בין מגרש לשיכון עסטי ובין מגרש לבניה פרטית באותה סביבה?

א. בהיר:

ערך המגרש הוא אותו ערך אולם לשיכון עסטי עושים הנחה.

טר לוי:

מה"כ חזני שאל בקשר לטענות על הקצאת קרקעות לשיכון - האם הרשות הפיתוח היא השלטת או שהיא טעונה הוראות ממשרד העבודה? המטפלה מינתה את משרד העבודה, את אגף השיכון, בתור מבצע השיכונים הציבוריים במדינה וברור שכל פעולה להקצאת שטח לשיכון איזה שהוא חייבת להיות בתיאום עם אגף השיכון. לא יתכן שלרשות הפיתוח תינתן סמכות שהיא תעשה בקרקעות לצרכי שיכון בלי להיזקק לאגף השיכון. לכן כל חברה, או מוסד, המבקשת קרקע לשיכון, בקשתה מועברת לדיון באגף השיכון. רשות הפיתוח טקפה את הקרקע רק אם היא מקבלת אישור מאגף השיכון.

ז.א. אם יש אפליית צריך לבוא בטענה למשרד העבודה.

ס. חזני:

אני מרשה לעצמי לחשוב שאין אפליית.

טר לוי:

אשר למגרשים לצורך הקמת מבנים ציבוריים, ברגע ששטח מסויים מוקצה לשיכון נערכת לאותו שטח תוכנית מסויימת, או על-ידי החברה או על-ידי אגף השיכון המבצע את העבודה. בכל תוכנית מקצים מגרשים לצרכי ציבור ובהתאם לנוהל המקובל בכל תוכנית בנין עיר, אחד התנאים הראשונים הוא שהשטחים לצרכי ציבור הם ברשותה של הרשות המקומית, הרשות המקומית היא הקובעת היכן יהיה בית-ספר ואיזה בית-ספר, והיכן יהיה מועדון ואיזה מועדון.

בשעת התיכנון של הישוב האם מקצים מיד שני מגרשים לשני בתי-ספר מתוך הנחה שיהיו שני

ס. חזני:

בתי-ספר?

התיכנון קובע מה יהיה גודל הישוב, מה יהיה הרכב האוכלוסייה וכמה בתי-ספר יהיו.

טר לוי:

כרגיל מוכרחים להיות שני בתי-ספר לשתי המגמות.

ס. חזני:

זה תפקידו של התיכנון לדאוג לקבוע כמה בתי-ספר דרושים. אני מבקש לפטור אותי מתכונות

טר לוי:

מסוג זה, הן נוגעות למקומות.

היו"ר י. גורי:
מי תובע מרשות הפיתוח קרקעות לבנין גתי-
ספר? - רשות מקומית או משרד החינוך.
שני גופיה אלה כשמתכוננים את המדיניות שלהם חייבים לדאוג לכך.

מ. חזני:
הרי התיכנון בכל המקרים קודם לרשות
המקומית, כי בשעת התיכנון אין עוד רשות
מקומית. אני רוצה לדעת אצל מי אפשר לטעון שבעת התיכנון לא מקצים
מגרשים לשני בתי-ספר? מתברר שמשאירים מגרש לבית-ספר לסגמה אחת ולשניה
לא, וכשקמה הרשות המקומית ומתברר שיש צורך במגרש לבית-ספר דתי - אין
מגרש.

היו"ר י. גורי:
כיצד רשות המקומית יכולה לדעת שיהיה צורך
בשני בתי-ספר? יכול להיות שיהיה רק בית-
ספר מפלכתי-דתי או רק בית-ספר מפלכתי.

מ. חזני:
אם מקימים עיירה של אלף משפחות ברור מראש
שם יהיה בית-ספר דתי כמו שבדרך מראש שיהיה
בית-כנסת.

מר לוין:
הטענה צריכה להיות טופנית כלפי אנף הטיכון
וכלפי התיכנון. הרשות המקומית היא
האחראית להקצאת שטח מסויים למטרות שונות.

ישנו תיאום מלא עם הקק"ל. שטחים סרובים
מוקצים לטיכון, בחלקם מאדמות רשות הפיתוח ובחלקם מאדמות הקק"ל.

אשר להכנסות מהקק"ל, הקק"ל רכסה מרשות
הפיתוח שני מיליון וכסה מאות אלפי דונם ובהתאם להסכם היא חייבת לשלם
את ערך הקרקע לפי הצטדה מסויימת עם ערך הדולר, וכן חייבת לשלם קרן
ורבית 4 מיליון ל"י לשנה. הקק"ל שילמה עד עכשיו כ-23 מיליון ל"י.
בשנה שעברה לא שילמה את 4 מיליון הל"י שהיתה צריכה לשלם. אם אתם
זוכרים הודעתי בוועדת הכספים על ההיסוסים שיש לנו לגבי הכנסה זו.
למרות היסוסים אלה הוחלט שעלינו לראות את החוזה כפי שהוא כתוב
ולהכניס סעיף זה בחלק ההכנסות.

א. הרצפלד:
האם סכום זה מופיע באיזה סעיף-הוצאה?
כי לקק"ל יש כבר עמדה מוצהרת והיא איננה
חושבת לקיים יותר את החוזה. האם התחשבתם בזה שהכנסה זו היא מפורקת?

מר לוין:
ידענו את הדבר הזה, גם אנף התקציבים של
האוצר ידע; אתם רואים בתקציב-שעודף ההכנסה
על ההוצאה מועבר לתקציב הפיתוח, פירוט הדבר שאם 4 מיליון ל"י אלה
לא יתקבלו מקק"ל בתקציב הפיתוח יחסרו 4 מיליון ל"י. אני שמח לציין
שהכנסה בשנה שעברה היתה כזאת שלא היה חסרון מלא של 4 מיליון ל"י
אלא הרבה פחות.

זה כבד שאל על סעיף גביה עבור מכירת
פרדסים. את הפרדסים מכרנו עוד בשנת 1954 ובהתאם לחוזים הרוכשים
צריכים לשלם אותם בתשלומים. לפי ההתחייבויות השנה צריכה להיות הכנסה
של 2 מיליון ל"י. זה ייטשך עוד כשנתיים לגבי הרוכשים הפרטיים
ועוד 6 שנים לגבי ההתיישבות.

א. בהיר:
האם יש ספגרים בתשלומים?

טר לוינו:

יש אנשים שקנו פרדסים והתחייבו לשלם את
הוצאות העיבוד על יום הקניה, טפני שבאותה
שנה היה יכול, אך היה ויכוח על גובה ההוצאות. הסנהל הכללי של האוצר
טינה ועדה פריטטית טבאי-כוח רשות הפיתוח ובאי-כוח בעלי הפרדסים,
הוועדה הזו הגיעה למסקנות מסויימות, מטרד האוצר אישר אותן ולפי זה
נקבעו נורמות לגבי ההוצאות של השנה לפני הקניה.

א. בהיר:

האם אפשר לקבל רשימה של הטפגרים בתשלום?

טר לוינו:

חה"כ בדר שאל על טחירי הפרדסים. דבר זה
כבר הוסבר. הטחירים נקבעו במזנו על-ידי
ועדה טיוחדת שיצאה ובדקה כל פרדס וקבעה טבלה של נקודות, היינו
לפרדס טוב יש 100 נקודות, פחות טוב 90 נקודות, 80 נקודות וכו'.
בשיתוף עם המעריך הממשלתי נקבע ערכה של נקודה ל-6 ל"י וכך נקבעו טחירי
הפרדסים, היינו פרדס טוב נערך ב-600 ל"י.

לסעיף, מכירת עודפי ציוד. ידוע שרשות
הפיתוח עיבדה את הפרדסים שהיו ברשותה עיבוד עצמי, לצורך עיבוד זה הי.
לה טכונות. חלק מהן בטכר יחד עם הפרדסים וחלק נשאר בטכסנים. אני
סקווה כי עד סוף השנה כל עודפי הציוד יחוסלו.

חה"כ בדר שאל מה קרה עם הטכונות שהוא
כבש בבית-דגון. בית-החרושת קיים ועובד.

לסעיף, מכירת קרקעות בערים: כתוצאה
מדיונים על התקציב הכללי של המדינה וכתוצאה מההחלטה להעלות את ההכנסות
ב-60 וכסה טיליון ל"י, הוחלט שיש להטיל על רשות הפיתוח לפכור נכסים
ב-8 טיליון ל"י בוספים. נעשתה בדיקה טיוחדת עם אנשי האוצר ואנשי
העיריות, עשינו כל מאטף כדי לבטל טגבלות שהיו ויש לי כל התקווה
שנוכל לקבל הכנסה זו.

א. הרצפלד:

מה בטכר עד היום?

טר לוינו:

מתוך 100 אלף דונם פחות ט-10 אלפים דונם.

אשר למשאלה של היו"ר: אמנם בסעיף 30
נזכרות הטלים טכירה והחכרה, אבל גם המושג "החכרה" אינו החכרה כמו
השכרת דירות. ניקח לדוגמה ההחכרות. לשיכוננים; הרי אנחנו מקבלים שליט
במזומן.

היו"ר י. גורי:

שאלתי היתה מדוע לא לחלק את הפרק הזה
לשלושה חלקים, וכל חלק הוא חלק בפני עצמו -
טכירה מטש, החכרות, והכנסות מסטירת קרקע לקק"ל. אין לערבב מסטירת
קרקע לקק"ל, שהיא טכירה, עם החכרות אחרות. מה ייגרע טבנין התקציב
אם לצורך בהירות לא נערבב שלושה דברים שלפי טיבם הם קטגוריות שונות?
בענין זה יש לי שתי מטרות: שתהיה יותר בהירות בבנין התקציב; לאפשר
חישוב ההוצאות לכל סוג של פעולות לפי שיטה מסויימת. אני טבין
שטצדכם לא תהיה התנגדות לחלק פרק זה לסנייים או שלושה חלקים. כשנגיע
לקריאה שניה אניא הצעות כיצד לחלק את הפרק הזה לשניים או שלושה
פרקי-טשנה.

טר לוינו:

חה"כ בהיר שאל על האדמות ברשותנו בטביבות
כיכר ומדינה בתל-אביב ואדמות שיקטונה בחיפה.
בכיכר המדינה הטחירים עלו ועולים. לרשות הפיתוח יש עוד כמה שטחים.
אני יכול להפגיש את חה"כ בהיר עם מנהל מדור המכירות באזור תל-אביב,
הוא יציג לפניו את המפה וכל החומר שחה"כ בהיר יבקש.

אשר לשיקמונה, זהו שטח עיר העתיקה בחיפה שנהרס והכולל 93 דונם. הוקמה חברה בבעלות רשות הפיתוח ועיריית חיפה - רשות הפיתוח ב-75% ועיריית חיפה ב-25%. נדמה לי שבימים אלה תקנות הוברה עוסדות להרשם. אחת הפעולות הראשונות של החברה יהיה סיום הסו"ס עם חברת שוהם להקמת מבנה עצום על-ידי שוהם.

א. כהיר: החברה עצמה לא תקים מבנים?

מר לוי: לא, זו חברה לתיכנון ולמכירת קרקעות.

הלוואת האפוטרופוס לרשות הפיתוח

היו"ר י. גורי: הוסבר כבר שבזמן קניית קרקעות מהאפוטרופוס מקבלת רשות הפיתוח הלוואות מסוג כפי לשלם לו את ההתחייבויות. כזהו ההסדר.

תוספת שניה - הוצאות

נכסים עירוניים

ט. חזני: למה בסעיף מסי מטשלה יש עליה הרבה יותר גדולה מאשר בסעיף מסי רשויות מקומיות?

א. הרצפלד: לסעיף תיקוני בתים והחזקה: הרי באתם להכרה שיש להעביר את הבתים לטיפולה של "עמידר"; מדוע לא העברתם את כל הבתים?

היו"ר י. גורי: הבתים בתל-אביב, חיפה וירושלים נמצאים בידי רשות הפיתוח; כל היתר - בידי "עמידר".

א. הרצפלד: אם כך הסכום המוקצב בסעיף זה הוא קטן מאד. אני מתאר לי שרק להחזקה ותיקונים ביפו צריך להוציא 200 אלף ל"י. מדוע אינכם מעבירים גם את הנכסים העירוניים בשלושת הערים הגדולות לידי "עמידר"?

היו"ר י. גורי: מהו סכום הברוטו של ההכנסות מ"עמידר"?

מר לוי: 1,317,000 ל"י היה בשנת 1955/56. לגבי שנת 1957/58 עוד לא ברור.

היו"ר י. גורי: ההכנסה מנכסים עירוניים מטכמת ב-7,070,000 ל"י. בניח שלצורך הבהירות נעביר לסכום זה את הכנסות הברוטו מ"עמידר", אז היינו צריכים להעביר 800,000 ל"י להוצאות, כך שסעיף "נכסים עירוניים" היה מטכמת בכ-4 מיליון ל"י, בצד ההוצאה, ובכ-7,800,000 ל"י בצד ההכנסה. "עמידר" היא בבחינת נאמן של הרשות הפיתוח, היא קיבלה 1,300,000 ל"י, נתנה לרשות הפיתוח 550,000 ל"י, כלומר הוציאה כ-800,000 ל"י. אולי "עמידר" מקבלת איזו קומיסייה. אם היינו עושים רקונסטרוקציה והיינו מחזירים סכום זה לתקציב היינו מקבלים 1,300,000 ל"י.

בישיבה הקודמת שאלתי אם הנאמנות הזאת עולה לנו יותר ביוקר, קיבלתי תשובה שהיא עולה יותר ביוקר. אז שאלתי: למה נחוץ כל העניין? באספקט כזה הבעיה מחריפה מאד. שאלתי מהי תוכניתה של רשות הפיתוח להסדיר נכסים אלה שהם עמוסי הוצאות בגבול של 50%. מר לוי אמר שיש תוכנית, עורביו אותה, משתדלים למכר בהקדם בקו של הקלות. אם יש כבר איזה יסודות לתוכנית הייתי מבקש את מר לוי להציג אותם לידיעתנו.

סר לוי:

אנסה להסביר את התוכנית כפי שהיא נידונה במליאת רשות הפיתוח. הכוונה היא להודיע לציבור שרשות הפיתוח מוכנה לסכור לכל דייר חוקי של רשות הפיתוח את הנכס המוחזק על ידו. הסכירה תהיה לפי ערך הנכס כפי שהעריכו המעריך הממשלתי התשלום יהיה 25% במזומן והשאר במשך 10 שנים או 12 שנה עם ריבית כללית של 7.5-7 אחוז והצטדה בהתאם להנחיות הממשלה. הכוונה היא שלמעשה כל האנשים האלה ינותקו מרשות הפיתוח. צריך לסכור את הנכסים האלה ולצמצם את הטנגנון הסטפל בהם. הכוונה היא להעביר את הרוכשים לבנקים, שהם כאילו יקבלו הלוואה מהבנק והקשר יהיה בין הרוכש ובין הבנק. הבנק טומן לקבל ריזיקו עד 20%, הוא יקבל כ-3.5 אחוז ריבית ורשות הפיתוח תקבל 4-4.5 אחוז. הבנקים ישלמו עד 80%, הם יקבלו את בטחונות ההלוואה.

אדם שמסלם 25% ורוכש את הנכס חדל להיות דייר שלנו וחדל לשלם שכר דירה. מחושב שהתשלום שהוא צריך לשלם הוא בערך פי שניים מהתשלום הנוכחי של שכר דירה, וכך הוא רוכש לו נכס.

יהיה סידור מיוחד לגבי אנשים שאינם בידם כיום במזומנים 25% מערך הנכס. הם ימשיכו להיות דיירים, ערך הדירה ייקבע עכשיו, ואם יתחילו לחסוך בבנקים במידה שתוך שנתיים יחסכו 25% מערך הנכס, הנכס הופך רכושם והם מפסיקים לשלם שכר דירה.

א. בהיר:

אני מציע לכם לעשות זאת לשלוש שנים כדי שהחוסך יוכל לקבל הנחה טמס הכנסה.

סר לוי:

היו ויכוחים בנוגע לשאלה: מה יקרה אם לאחר שנתיים-שלוש הוא יפסיק לשלם וירצה לבטל את הסכירה, האם אפשר להחזיר אותו לסצב של דייר טוב? השאלה הזאת טרם נפתרה, המגמה היא לאפשר לאדם לחזור בו לאחר תקופה מסויימת, אבל לא לאפשר מיד לבטל את העניין הזה. היתה גם שאלה מתי לאפשר לאדם שרכש נכס להעביר את זכויותיו לאחר. יש דעה מגובשת לפיה יש לאפשר לו זאת רק לאחר ששילם סכום מסויים מה-75%.

אחת

התעוררו שתי שאלות: כניות ואחת עקרונית. השאלה הטכנית היא שיט חשש שיהיו דרישות רבות ולא נוכל לעשות את ההערכות בזמן.

היו"ר י. גורי:

תיקחו עוד 5 שמאים.

סר לוי:

חטרים שמאים. השאלה העקרונית היא שחלק גדול מנכסי רשות הפיתוח הם נכסים בלתי מפותחים, ז.א. יש מגרשים שעליהם דירה אחת בלבד ואפשר לבנות עוד 10 דירות. במקרים כאלה רשות הפיתוח תשאר בעלת האפשרויות הנוספות של בניה בגגות או על המגרש. אם כבר יש בניין בן שתי קומות ואפשר לבנות עוד קומה אין השד כה נורא, אבל אם יש דירה אחת או שתיים ואפשר לבנות 12 דירות, במידה שיימצא אדם המוכן להרוס את המבנה הקיים ולבנות חדש, אז מוטב לשלם פיצויים לדיירים ולסכור את המגרש לטי שיבנה עליו מבנה ראוי למגורש. לכן נקבע שלרשות הפיתוח תהיה זכות במקרים כאלה לא לסכור נכסים.

היו"ר י. גורי:

אין אתם תנהגו כלפי דייר אשר מסר דירתו בדמי-היתר? יכול להיות שהוא ירצה להביא בחשבון את דמי ההיתר בחישוב 25% וצריך לעשות איזה אקט בכדי למנוע תקלה. מוטב שתאפשרו לאדם שמסלם דמי-מפתח לקנות את הדירה בדרך זו.

סר לוי:

יש בזה קצת ריזיקו, אבל אני רושם לפני.

היו"ר י. גורי:

אני עוררתי רק בעיה, אינני מציע הצעה מגובשת.

טר לוינ:

חה"כ חזני סאל למה יש הגדלה ניכרת בטעיף מסי מטשלה בעוד שבטעיף מסי רשויות מקומיות אין הגדלה בזאת. מסיים לרשויות המקומיות נתבענו לסלם וסילטנו. עם האוצר לא היה הסדר לגבי תשלום כל המסים, אבל עכשיו האוצר, הארנונה ומס רכוש עומדים על כך שבכניס לתקציב את מלוא המסים שאנחנו צריכים לסלם.

חה"כ הרצפלד סאל למה לא העברנו את כל הנכסים ל"עמידר". בזמנו הוחלט להעביר ל"עמידר" את הנכסים בערים הקטנות מפני שבאותם המקומות היה ל"עמידר" מנגנון מטלה אשר טיפל בסיכונים עולים. אין הדבר כן בערים הגדולות; בערים הגדולות פעולותיה של "עמידר" קטנות יחסית מאשר בערים הקטנות. יש בעיה אם "עמידר" יכולה "לעכל" את ההיקף הגדול הזה של נכסים שנשארו בערים הגדולות. אין בעת מגמה להעביר את הנכסים בשלושת הערים הגדולות ל"עמידר". המגמה היא לחסל אותם על-ידי מכירה.

אשר לשאלה על גודל הסכום בטעיף תיקוני בתים והחזקה, הסכום אינו קטן; צריך להביא בחשבון שבשנים האחרונות נעשו פעולות נרחבות והוצאו מיליונים. עכשיו המדובר בהחזקה שוטפת. כמו-כן חוק הגנת הדייר קובע שבעל-הבית משתף בחלק מהתיקונים, היתר הוצא על חשבון הדייר.

א. בהיר:

האם אתם מחזיקים בתים בכפרים ערבים בטושים?
אם כן - מהו היקף העניין?

טר לוינ:

ההיקף קטן מאד. יש קצת נכסים בעיקר בכפרי הגליל. יש לנו תוכנית לסטור את הטיפול למוכתרים במקום. ההכנסה היא כל-כך קטנה שלא כדאי לטפל בהם ישירות.

א. בהיר:

יש קרקעות שהסוכן שלכם לגביהן הוא משרד החקלאות, בתוכן קרקעות בכפרים ערביים, ובאותם כפרים יש גם בתים.

טר לוינ:

רשות הפיתוח מטפלת בהם אבל ההיקף הוא קטן.

א. בהיר:

אני רוצה לדעת כמה אנשים מטפלים ברכוש שנמצא בתוך הכפרים הערביים, מהו מספר הבתים, כמה דמי-חכירה מקבלים?

ט. חזני:

האם תוכנית הרכישה תחול גם על נצרת זיפו במידה שבנכסים יושבים ערביים?

טר לוינ:

בהחלט.

א. בהיר:

שמענו מטר האוצר שהיתה ועדה אשר בדקה את המנגנון.

טר לוינ:

הוועדה הגישה את מסקנותיה רק לפני ימים מועטים. הוועדה הזאת הציעה, בין היתר, שיש לרכז את כל הטיפול בענייני קרקעות במוסד אחד, היינו להעביר את החכרת הקרקעות על-ידי משרד החקלאות לאגף הנכסים. היא הציעה להכניס שינויים בדרכי העבודה של רשות הפיתוח, בעיקר לגבי נכסים עירוניים. למשל, הציעה הוועדה לבטל את הנוהג שיש לחתום על חוזים מדי שנה, כי אם להסתפק בחוזה המקורי אלא אם כן הוכנס תיקון.

א. בהיר:

האם אפשר לקבל את הדו"ח של הוועדה?

טר לוינ:

אני חושב שכן.

א. בהיר:
אני מבקש את היו"ר שבקשר עם הדו"ח הזה תהיה לנו אפשרות לקבל הסברים על דרך ביצוע ההסלעות. אני שוטע שרוצים לבטל את המחלקה להחכרת קרקעות במשרד החקלאות ולהעביר את הטיפול במחלקת הנכסים. יתכן שאם אקרא את הדו"ח אקבל זאת, אבל מראש זה לא נראה לי אלא להיפך - אני חושב שאריך להעביר לאותה מחלקה במשרד החקלאות גם את הקרקעות הערביות. גם אני גורס ריכוז אבל בכיוון הפוך.

היו"ר י. גורי:
אני רוצה לנסח את הטשאלה של הה"כ בהיר שיש לה יסוד. לאחר שוועדת הכספים דנה ומאשרת את התקציב, על-יסוד הסדר מסויים של מסירת נאמנות למשרד החקלאות בטיפול בקרקעות, אם באים להחזיר את הגלגל חזרה הטשאלה היא ואני סוכן להצטרף לזה - שלפני שמקבלים החלטה סופית יש להביא את העובדות לידיעתה של ועדת הכספים על-מנת שהיא תוכל להביע את דעתה.

מר לוי: אעביר את הדו"ח לוועדה.

אשר לריאורגניזציה שהזכרתי, גם אם יוחלט עליה סופית היא תבוצע לקראת התקציב הבא או לקראת עונת ההחכרות.

נכסים חקלאיים

א. הרצפלד:
האם הפרדסים אינם יכולים להמסר למישהו? האם כל ההכנסה היא רק 300,000 ל"י?
יוצא שרשות הפיתוח מקבלת רק כ-120 ל"י על דונם. מדוע לא חותמים על חוזה עם תחנת הנסיונות ומסדירים את העניין?

מר לוי:
נשארו עוד 2500 דונם פרדסים וניהם ל-1700 דונם נחתם הסכם לפיו השטח הזה עובר למשרד החקלאות והמדינה תזכה את רשות הפיתוח בערכם של 1700 דונם אלה. אבל סוכם אז ששלוש שנים יעובדו פרדסים אלה בשותפות בין משרד החקלאות ורשות הפיתוח, היינו ההוצאות תהיינה בשותפות וההכנסות תהיינה בשותפות. כלומר, אנחנו מקבלים רק מחצית ההכנסות, ז.א. ההכנסה על דונם היא 240 ל"י ולא 120 ל"י.

800 הדונם הנותרים מיועדים למשבצות התיישבותיות שטרם שובצו. מכיוון שאנחנו יודעים שבשנה הבאה או בעוד שנתיים השטח הזה יעבור להתיישבות, אין צורך לבטל את השותפויות האלה. רשות הפיתוח איבנה מחזיקה טנגנון, יכין-חק"ל מעבד פרדסים אלה, אנחנו רק משתתפים בהוצאות.

כעת אסביר את הסעיפים הריקים. החזקת בית האריזה - אין אנחנו מחזיקים יותר בית אריזה. ביטוח הנכסים החקלאיים - הביטוח מתבטל מפני שהנכסים עוברים לבעלים אחרים. עיבוד קרקעות בנגב (שותפות) - השנה לא נכנסו לשותפות. הכשרת קרקע - אין השנה עוסקים בזה.

רכישה

א. בהיר:
האם אין צורך להגדיל את הסכום הזה לאור הצורך בזירוז הפעולה?

מר לוי:
אנחנו חושבים שסכום זה יספיק, ולא יש רזרבה של 1.5 מיליון ל"י.

א. בהיר:
אולי כדאי להקטין את הרזרבה ולהבטיח כספי
לסעיף זה? אנחנו, בתור ועדת כספים של
הכנסת, מעוניינים להגדיל את התקציב לסעיף זה כדי שלא יאטרו אחר-כך
שבגלל חוסר כסף לא הגיעו להסדר. אני מציע להעביר 750,000 ל"י
מהרזרבה לסעיף זה.

א. הרצפלד:
אינני חושב שצריך להעביר מהרזרבה, אני
מציע לרסום בפרוטוקול שרצון הוועדה הוא
לזרז ולהגביר את קצב הפעולה הזאת ושרשות הפיתוח איננה סוגבלת בסכום.
זה אלא יוכלה לקחת מהרזרבה למטרה זו.

מר לוין: שר האוצר יכול.

א. הרצפלד:
אם נשמע הודעה משר האוצר שהוא לוקח
לתשומת-לבו תביעה זו הייתי מסתפק בזה בלי
לשנות את הסכומים.

היו"ר י. גורר:
אני חושב שהצעתו של חה"כ הרצפלד מתקבל
על הדעת. בעת ההרצאה על התקציב אני יכו
לומר שהוקצב מיליון ל"י למטרה זו אולם יש רזרבה ואם יהיה צורך יקחו
מהרזרבה סכום מסויים.

ס. חזני:
אני תומך בהצעת חה"כ בהיר. אני מציע ש
יסטור לכנסת, כי מאחר והתקציב הוכן לפני
כ-3/4 שנה ומאחר שבינתיים על-ידי המאמצים שנעשו הסיכורים מתפתחים
בקצב מהיר יתכן שיהיה צורך בסכום נוסף בטעיף זה. לכן מוצאת הווע.
לנכון להעמיד לסעיף זה סכום כסף נוסף.

מר לוין:
אין לי טעם להתנגד להצעת חה"כ בהיר, אלא
אם כן לאוצר יש תוכנית אחרת לגבי סכום
הרזרבה.

פתוח

א. בהיר:
בסעיף "מדידת קרקעות בשטחים כפריים" האם
הכוונה היא לכפרים בגליל?

מר לוין: זה בקשר להסדר קרקעות בגליל בעיקר.

ס. חזני:
היה בירור בשאלה זו וגם אתה הסכמת שיש
פיגור; מדוע איפוא הוקטן הסכום?

מר לוין:
סכום זה הוקדש למטרה מסויימת, פעולות
מדידה שלנו, לא לענין הכללי, כדי שאנחנו
נוכל להגיש את התביעות. הממשלה הקציבה תקציב מסויים של כמה מאות
אלפי ל"י אשר בחלקם הגדול... הוקצבו לסחלקת המדידות הטטשלחית
במסדר העבודה ובחלקם למסדר המספטים. לנו גם-כן ניתנה אפשרות להקציב
סכום מסויים למדידות לצרכים שלנו, כדי שנוכל להכין את התביעות שלנו.
בשנה שעברה הכוונה היתה אחרת: מדידות שטחי פרדסים וכו'.

א. בהיר:
אם נוסיף סכום מסויים האם תוכלו להגביר
את הפעולה הזאת?

מר לוין:
זו לא רק שאלה של תקציב. עכשיו אנחנו סומכים
את כל הטנגנון שיכול לעסוק בזה.

י. אפרתי:

האם אין סודדים בארץ שאפשר להעביר אותם לעבודה זו?

מר לוין:

יש סודדים אבל בכל-זאת יש מחסור.

א. בהיר:

אני מציע להוסיף עוד 100 אלף ל"י לסעיף "טוידת קרקעות בטוחים כפריים", כדי לחייב את רשות הפיתוח להגביר את הפעולה הזאת.

היו"ר י. גורי:

מעל במת הכנסת אציין בעיה זו באספקט רחב יותר. מדי שנה אנו מעוררים את הבעיה שקרקעות אלה יישמטו מידי המדינה; ובמדינה זו שמתקיימים מפעלי הכשרה מקצועית בטמד עצומים יש מחסור של שמאים ומודדים, מקצועי היכולים לתת פרנסה טובה, ולא נתנו את הדעת במידה מספיקה להכשרת סודדים ושמאים.

מר לוין:

זה לא ענין שאין שמאים ומודדים אלא שלא רוצים לעבוד במטלה.

י. אפרתי:

דווקא יש קבלנים שאין להם עבודה.

היו"ר י. גורי:

הבעיה היא נכבדה וראויה לציון מעל במת הכנסת.

מ. חזני:

האם רשות הפיתוח עושה משה כדי לזרז פיתוח צפת?

מר לוין:

השנה קבענו סכום של חצי מיליון ל"י בסעיף הכללי, השקעות בפיתוח שטחים למכירה ואיננו מפרטים, כבשנה שעברה, כמה יוצא לכל מקום ומקום.

אשר לצפת, בשנה שעברה הקימונו ביתני תעשייה שהם ישמטו לכל מיני מפעלי תעשייה לפי המלצות של עיריית צפת.

א. הרצפלד:

אני מקווה שפירוש ההכללה הזאת אינ שתקטינו את הסכומים לשיקטונה ולצפת.

מר לוין:

מצאנו לנכון לא לפרט טעיפים - 100 אלף ל"י לשיקטונה וכך וכך לצפת וכו' - כי יתכן שלא נצטרך לשיקטונה אפילו 50 אלף ל"י, העדפנו להיות חופשיים, לעשות פעולות פיתוח במקום שהדבר דרוש.

שרונת

- אין הערות

השלום על השבון חוב רשות הפיתוח לאפוטרופוס - אין הערות

הוצאות אדמיניסטרטיביות - אין הערות

עורף בתקציב האוהרטיבי - אין הערות

רזרבה - אין הערות

תוספת שלישית (סעיף 6) סכומי ההכנסה המיועדת - אין הערות

חוק תקציב רשות הפיתוח לשנת 1957/58, תשי"ז - 1957

- 1 סעיף 1 אין הערות
- 2 סעיף 2 אין הערות
- 3 סעיף 3 אין הערות
- 4 סעיף 4 אין הערות
- 5 סעיף 5

י. נדר:
 אינני מתנגד שלטר האוצר תהיה אפשרות להעביר מסעיף "רזרבה" לפרט אחר ולהשתמש בסכום זה לצרכי תקציב רשות הפיתוח, אבל לא לצרכים אחרים. אם הוא ירצה להעביר סכום מסויים למטרה שהיא מחוץ לתקציב רשות הפיתוח לדעתי דרוש לזה אישור הוועדה.

הוחלט: להוסיף בסעיף 5 את הטלים למטרות המפורטות בתקציב זה.

- 6 סעיף 6 אין הערות
- 7 סעיף 7 אין הערות
- 8 סעיף 8 אין הערות
- 9 סעיף 9 אין הערות
- 10 סעיף 10 אין הערות
- 11 סעיף 11 אין הערות

היו"ר י. גורי: ההצבעה על התקציב ועל החוק תהיה ביום א'

דר"ח מס' 7 של מבקר המדינה על מערכת הבטחון

הוועדה אישרה את הצעות ועדת הסנה להוצאת קטעים מסויים מדו"ח מבקר המדינה מס' 7 על מערכת הבטחון, לשם הנחת הדו"ח על שולחן הכנסת.

היו"ר י. גורי: במקביל לזה יימחקו תשובותיו של סר האוצר במידה שהן מתייחסות לקטעים שנמחקו ובטבע הבא נניח את שני המסמכים על שולחן הכנסת.

אישור ערבות המדינה לאגרות חוב של קרן היסוד

היו"ר י. גורי:
קיבלתי מכתב משר האוצר הדין במתן ערבות
והנחות מס הכנסה לאגרות חוב שיוצאו
(קורא את המכתב) על-ידי קרן היסוד.

אני רוצה להוסיף שאתמול, ביציאתי מבנין
הכנסת, קיבלתי קריאה טלפונית מקרן היסוד והודיעו לי שהיות ונעשו כל
הסידורים וההכנות עם הבנקים הם מבקשים שעוד אתמול אביא את הענין לוועדת
הכספים. השבתי להם שהיום (אתמול) אין יותר ישיבה של ועדת הכספים
ושנית, שעוד לא קיבלתי מכתב משר האוצר. כעבור 10 דקות קיבלתי העתק
המכתב משר האוצר ולפני עזבי את בנין הכנסת קיבלתי את המכתב האורגינלי
משר האוצר. הזטנתי את מר זגני לישיבת היום ואמרתי לו שאם יהיה זמן -
לאחר סיום הדיון בסעיפים שעומדים על סדר-היום - אביא את הענין בפני
הוועדה.

מר זגני:

אני מבקש את הוועדה לתת את אישורה
לערבות זו עכשיו. ברצוני להסביר מדוע
הענין כה דחוף. הודענו על-כך שהחלק הראשון של האמיסיה הזו יוצא
בחודש יולי, לפחות בסוף החודש, וביססנו את התשלום על יסוד האינדקס
שמתפרסם בחודש יולי. אנחנו משלמים גם-כן לפי הפירסום בחודש האחרון
ומקבלים את הכסף לפי האינדקס שמתפרסם ביולי, שהוא למעשה האינדקס של
יוני, וזה היה לטובת הקונים מפני שהבסיס הוא קצת יותר נמוך.
מפני שאישור החוק נמאחר עד אתמול החתימה תיעשה באוגוסט. כדי שהאמיסיה
תוצא באוגוסט יש צורך לפחות בשבועיים לפני כן לפעולת הסברה על-ידי
הבנקים. אם האישור לא יינתן עכשיו הענין יידחה לסוף אוגוסט והציבור
יחשוב שבכוונה עשינו זאת מפני שהאינדקס ביוני הוא נוח.

היו"ר י. גורי:

מפני שהמדרג הוא בגיוס כספים לשיכון
עולים, זה ניטוק נוסף שוועדת הכספים
תיתן את אישורה ככל האפשר מהר.

א. בהיר:

אם תוציאו צו על סכום של 12.5 מיליון
ל"י האם רק הוא מתאשר או תצטרפו להוציא
צו על 25 מיליון ל"י ולהודיע שלקרן היסוד יש רשות להוציא אגרות רק
בסך 12.5 מיליון ל"י.

מר הניג:

מבחינת החוק אתם יכולים לאשר את כל
האמיסיה של 25 מיליון ל"י בשתי אמיסיות
של 12.5 מיליון ל"י כל אחת בלי שזה יחייב אותנו להוציא שני צווים.

א. בהיר:

אני מציע לאשר צו על סכום של 12.5 מיליון
ל"י.

מה יהיה ההבדל בין אגרת למוכ"ז ובין
אגרת על-שם? האם הריבית תהיה אותה ריבית?

מר זגני:

אחוז הריבית יהיה שווה.

א. בהיר:

מדוע לבני האגרת על-שם נקבתם בסכום
של 400 ל"י?

א. הרצפלד:

מה הוצגנו עד היום על חשבון שיכון?

טר זגבי:

3 מיליון, סידרה של אגרות חסכון,
ו-10 מיליון אגרות נושאות פרסים, במקום
25 מיליון ל"י שחשבונו להוציא לפי חוק סלווה שיכון.

ט. חזני:

אני מבין שהמדינה לא תוציא אגרות, כלומר
קרן-היסוד מוציאה במקומה.

טר זגבי:

זה חלק מהסכום של 50 מיליון ל"י.

י. בדר:

מה בקשר לסידרה של הסלווה הטוניציפלי?
היתה הוצאה של אגרות חוב לטובת העיריות
ואני שמעתי שהסידרה הקרובה, אחרי הסידרה לסלווה שיכון, תהיה טוב לטובת
העיריות. מהי התוכנית לגבי סלווה העיריות?

כיצד אמיסיה זו יכולה להשפיע על הסלווה
לשיכון של המטסלה בסך 50 מיליון ל"י?

בתקציב המדינה יש כ-45 מיליון, בתוספת
השלישית, מהסוכנות למיטון שיכון עולים. האם אמיסיה זו באה כדי לטעון
אמצעים לכסות חלק מהסכום הזה או זה סכום נוסף על 45 המיליון?

למה לבנו כל הסידור הזה? למה המדינה
לא מוציאה ישירות ניירות-ערך? למה לשחק את המשחק הזה שהמדינה
איננה מוציאה ניירות-ערך, במקומה מוציאה קרן היסוד, המדינה היא
הערבה והכסף ילך לתקציב השיכון?

י. אפרתי:

בתקציב הסוכנות יש סעיף של 10 מיליון
ל"י אמיסיה טחוף לשיכון; מה עם אמיסיה זו?

טר זגבי:

חשבונו קודם לקבוע 6% לגבי האגרות
על שם ו-4.5% לגבי האגרות לסוכ"ז עם
פטור ממס הכנסה עד 25%, פרט לאלה שפטורים ממס הכנסה, וזה סכום בעיקר
לא לה הפטורים ממס הכנסה כדי שהם יוכלו לקנות אגרות על שם ב-6%
ריבית ויהיו פטורים ממס הכנסה. אולם לא יכולנו להוציא על שם נייר-ערך
פטור ממס הכנסה לגמרי, לכן יצא כך שגם אגרות אלה וגם אלה ישאו ריבית
של 6%. האמת היא שקופות התגמולים יקנו אגרות על שם ואילו פרטים -
לסוכ"ז. נכון שלאגרות על שם היינו צריכים לתת יתרון, זאת עשינו
בסלווה הבטחון. פה לא יכולנו לעשות זאת.

א. בהיר:

האם לא יכולתם לעשות הפרש של חצי אחוז?

טר זגבי:

בסלווה הבטחון היה 4.75% נטו, עכשיו
נותנים 4.5% נטו. ואולי אין זה בחכמה
שהקטנו את הריבית מ-6.5% ל-6%; היו חברי כנסת שאמרו שזו טעות, גם
במטסלה היו דעות כאלה, אבל הבנקים עמדו על 6% ולשר האוצר היה קשה
להחליט לתת 6.5% כשהבנקים אומרים שיש לתת 6%.

כשהגיע הזמן להחתיים את הבנקים, הודיעו
הבנקים, שקוראים להם, בנקים גרמנים, שיהיה להם קשה למכור בסכומים
גדולים, על כן יחתמו על סכום קטן מאוד. הולאנד בנק, יפת ואלרן חתמו
רק על 100 אלף ל"י. הבנקים הגדולים טענו: אם אתם עושים זאת בצורה
הפגנתית או שתגדילו את ההתחייבות עד 250 אלף ל"י או תצאו מהקונסורציום.
אחרי טו"ם הבנקים האלה יצאו מהקונסורציום. זה לא כל-כך נוח, כי הם
יכלו לעזור לנו ועכשיו אולי יפריעו לנו.

המטסלה רצתה להוציא את המלווה לשיכון לפי החוק, עד הרגע האחרון חשבנו שהמטסלה תוציא את האמיסיה הזאת. לפני שטר האוצר נסע לארצות הברית טוכם שהיות והטוכנות ניכתה 10 מיליון ל"י בשביל אמיסיה שלה ובגלל מלווה הבטחון זה נדחה לקרן זווית - והטוכנות באה בטענות קשות למטסלה - טוכם שהם יוציאו את האמיסיה הזאת - 70% לשיכון ו-30% לצרכים אחרים. למטסלה יותר נוח שהאגרות יוצאו בשם אחר ולא בשמה, טוב לגנון את האמיסיות בשוק, שלא יהיו רק ניירות-ערך של המטסלה.

א. הרצפלד:

האם לא יהיו פרטים?

מר זגני:

לא, אלה תהיינה רק אגרות נושאות ריבית.

נשאלנו מדוע נקבע הסכום של 400 ל"י כסכום מינימלי לאגרות על שם. בינתיים יש הצעת-תיקון מטעם קרן היסוד. הם מציעים שהאגרות על שם יהיו במקום בסכום של 400 ל"י בסכום של 500 ל"י (אגרות על שם נרכשות בדרך-כלל על-ידי משקיעים ולכן ערכה המינימלי של אגרת הוא יותר גבוה). לעומת זה לגבי האגרות למוכ"ז הם מציעים להתחיל ב-100 ל"י במקום ב-50 ל"י. אני מציע לקבל את הצעת-התיקון הראשונה ולא לקבל את השנייה.

י. אפרתי:

יוצא שלשיכון יהיו 42.5 מיליון.

מר זגני:

רצינו שהבנקים יוציאו אמיסיה של 25 מיליון ל"י. אתם יודעים שבזמנו, כשהוצאנו מלווה הבטחון, היו ויכוחים בקשר עם העמלה ושר האוצר כמעט היה טוכן להוציא את המלווה בלי עזרת הבנקים, אבל חשבנו שטוב יותר כי הבנקים יחתמו מפני שבלעדם אי-אפשר, מפני שכאשר הבנקים חותמים כמעט אין פיקפוק שהבייר ישימכו. הבנקים טענו שהשוק אינו יכול לקלוט עכשיו יותר מאשר 15 מיליון ל"י והסיכום היה שעכשיו יוצאו אגרות בסך 12.5 מיליון ל"י.

על אגרות נושאות פרטים נסיים את הסו"ס ביתר קלות; סיכמתי כבר עם שני בנקים על 3 מיליון ל"י, אסכם גם על הסכום הנותר, ודומני שלא תהיה בעיה. אבל אגרת החטכון אינה כל-כך נוחה לבנקים, מפני שעמלה גדולה אי-אפשר לתת, והם טוענים שזו אגרת ציונית יותר מדי. יתכן שדווקא הבנקים הקטנים יפיצו אותם.

י. בדר:

אני חושב שהמטסלה צריכה להפיץ את האגרות למלווה שיכון. ריבוי ניירות וכל אותם חשבונות של רבע אחוז ושמינית אחוז זה טוב לבנקים ולספקולנטים, זה לא מוסיף דבר לחוסך, זה מבלבל אותו. אני חושב ששיטה זו, להוציא ניירות ערך בערבות המטסלה, אין לה טעם.

עכשיו מתברר ש-30% ילכו למטרה אחרת,

זוהי פגיעה בכוונת ומטרת החוק.

יש איזו טעות יסודית לראות בבנקים גם אינטרסנטים - וזה טבעי - וגם יועצים לאוצר. המצב הכפול הזה עד עתה הכשיל את בנק הדואר. הבנקים מעוניינים שבנק הדואר לא יתפתח על-ידי יצירת הגבלות לפונקציות של בנק הדואר. הדבר הזה עלול להכשיל במידת-מה גם את בנק ישראל. המטסלה צריכה להתרגל לרעיון שהמוטחים לבנקאות לא תמיד הם יועצים טובים בעניינים פיננסיים וכלכליים. נדמה לי שהמטסלה צריכה לחשוב ברצינות אם בנק ישראל צריך להשאיר בנק כפי שהוא כיום, לפי הדוגמה של "בנק אוף אינגלנד" או עליו ללכת בדרך של הבנק הצרפתי, אשר יש לו בצרפת 1000 סניפים ועוסק בעסקי בנקאות רגילים. אז הוא יוכל גם להפיץ ניירות-ערך מטסלתיים. בגלל 30% אלה שלא יהיו למטרת שיכון אני נמנע מלהצביע.

היו"ר י. גורי:

אחסול בפגשתי עם נגיד בנק ישראל. שאלתי אותו מה יהיה עם הדו"ח על אמצעי התשלום הוא התחייב שבין ה-10 ל-15 בחודש הבא יגיש את הדו"ח ובטחצית השניה של אוגוסט הוא עומד לרשותנו. אם אקבל את הדו"ח אקרא סיד את הוועדה לישיבה.

הודעתי עוד לנגיד הבנק שהגענו לכלל מסקנה, כי עלינו לקיים בירור על מערכת הבנקאות ובכלל זה בנק ישראל. הדברים שאמר זה"כ בדר, על חלק מהח צריך לשים לב, משום שטפעם לפעם, כשאנחנו דנים בתוכניות חסכון מתעוררות אותן שאלות ואותן בעיות, ואני חושב שבבירור שיהיה עם נגיד הבנק נעשה נסיון לברר את הענין ביסודיות.

אני מייעץ לוועדה בכל-זאת לאשר את הצי

י. בדר:

אני מציע לאשר את הצו בתנאי שכל הכספים יהיו לשיכון.

היו"ר י. גורי:

במכתב של שר האוצר כתוב: "מטרת הוצאת האגרות החוב היא גיוס כספים למיטון בניינים לעולים". אני סוכן לכתוב במכתב המישור לשר האוצר פסקה אשר בה אדגיש כי הוועדה מאשרת את הצו בשים לב להודעתו כי מטרה היא "גיוס כספים למיטון בניית שיכונים לעולים".

י. בדר:

אני מציע לכתוב לשר האוצר כי הוועדה מאשר את הצו מתוך הנחה שכל הכספים יהיו

לצורך שיכון לעולים.

א. בהיר:

הוועדה רוצה לאשר את הצו פה-אחד לכן איננו מקבלים את הודעתו של שר האוצר בדבר חלוקת הכספים 70% לשיכון ו-30% לצרכים אחרים.

מר זגני:

אנחנו מציעים תיקון טכני. לפי חוק טלווה השיכון מתחילים לשלם את הקרן על חשבון האגרות שנה וחצי לאחר ההוצאה, ז.א. שהקרן משתלמת אחרי שנה וחצי במשך 10 שנים. בפרוטפקט כתבו שמתחילים לשלם את הקרן חצי שנה לאחר רכישת האגרות.

היו"ר י. גורי:

במכתב לשר האוצר אכתוב כי מתוך ההנחה היסודית שמטרת גיוס הכספים היא לצורך מיטון בניית שיכונים לעולים הוועדה מאשרת את הצו.

צו לעידוד החסכון (פטור מס הכנסה) (מס'...), תשי"ז-1957 - אושר

הישיבה ננעלה בשעה 14.20